

AcW-2016/148366

ADVIES BESTUURSAKKOORD WATER

In 2011 is het Bestuursakkoord Water (BaW) gesloten door het Rijk, IPO, VNG, UvW en Vewin met als hoofddoel de doelmatigheid in het waterbeheer te vergroten. De afspraken betreffen het brede waterdomein: waterveiligheid, zoetwater, wateroverlast, waterkwaliteit en waterketen (drinkwater, riolering, afvalwaterzuivering). Met de uitvoering van het Bestuursakkoord is een doelmatigheidswinst beoogd die tot 2020 geleidelijk oploopt tot jaarlijks 750 miljoen euro ten opzichte van 2010. "Minder bestuurlijke drukte, heldere verantwoordelijkheden en slim samenwerken" stonden centraal in de afspraken. De eerste tussentijdse evaluatie van de afspraken uit het BaW, die lopen tot en met 2020, vond plaats in 2013.

Op dit moment voeren de BaW-partners de tweede tussentijdse evaluatie uit. Onderdeel van deze evaluatie is vooruitkijken naar eventuele nieuwe afspraken: over welke onderwerpen zouden welke partijen welke afspraken moeten maken? De Minister van Infrastructuur en Milieu heeft de Adviescommissie Water (AcW) gevraagd om een advies dat inbreng levert voor een nieuw of geactualiseerd BaW.

1. Afbakening advies en leeswijzer

Dit advies beoogt een bijdrage te leveren aan het onderdeel 'vooruitkijken' van de lopende evaluatie van het Bestuursakkoord Water.

De AcW geeft in hoofdstuk 3 haar inzichten over de aandachtspunten en succesfactoren van het huidige BaW. Vervolgens geeft ze haar visie op de meerwaarde en positie van het bestuursakkoord als één van de instrumenten van het waterbeleid (hoofdstuk 4). In hoofdstuk 5 wordt kort stil gestaan bij de noodzaak van het voortzetten van de huidige BaW-afspraken. Vervolgens wordt de vraag beantwoord welke onderwerpen en afspraken naar de mening van de AcW opgenomen moeten worden in een geactualiseerd BaW (hoofdstuk 6). Dit is geen uitputtende lijst van onderwerpen. De AcW heeft bij de voorstellen voor nieuwe afspraken als uitgangspunt genomen dat het BaW een akkoord is tussen bestuurders en dus tussen overheden wordt afgesloten. In hoofdstuk 7 van het advies wordt ingegaan op het maken van afspraken met andere actoren dan de huidige BaW partners.

De AcW heeft zich niet verdiept in de vorm van een geactualiseerd BaW en doet in dit advies hierover slechts een aantal globale uitspraken. De daarmee samenhangende vragen zoals wat de meerwaarde is van een breed akkoord met veel onderwerpen ten opzichte van separate akkoorden per onderwerp en of er alternatieven vormen voor het BaW zijn worden in dit advies niet beantwoord.

2. Werkwijze AcW

Voor de totstandkoming van dit advies heeft de AcW kennisgenomen van de eerste tussenevaluatie van het BaW, de resultaten van de Visitatiecommissie Waterketen (commissie Peijs) en de aanpak van de tweede tussenevaluatie van het BaW. Naast de algemene inzichten van de commissie over de ontwikkelingen in het waterdomein heeft de commissie gebruik gemaakt van haar eerdere adviezen over de onderwerpen waterkwaliteit, innovatie in de waterketen, meerlaagsveiligheid en zoetwater.

3. Huidige Bestuursakkoord Water

De afgelopen jaren zijn in verschillende bestuursakkoorden afspraken gemaakt over het waterdomein. In 2003 is het Nationale Bestuursakkoord Water (NBW) gesloten, dat in 2008 is geactualiseerd (NBW actueel). In 2007 is het Bestuursakkoord Waterketen ondertekend. Zowel het NBW als het Bestuursakkoord Waterketen staan aan de basis van het huidige brede Bestuursakkoord Water (BaW) dat in 2011 is gesloten en een doorlooptijd heeft tot 2020. Het BaW was vooral ingegeven door de omvangrijke bezuinigingsdoelstelling van het Rijk op de uitgaven voor het waterbeleid.

De vijf hoofdthema's van het BaW zijn:

1. Heldere verantwoordelijkheden en minder bestuurlijke drukte;
2. Beheersbaar programma voor de waterkeringen: het hoogwaterbeschermingsprogramma;
3. Doelmatig beheer van de waterketen;
4. Werkzaamheden slim combineren;
5. Het waterschapsbestuur.

De afspraken zijn vertaald in actiepunten die jaarlijks worden gemonitord en besproken in de Stuurgroep Water.

In 2013 heeft een tussenevaluatie plaats gevonden van het huidige BaW. Daarnaast heeft de Visitatiecommissie Waterketen (commissie Peijs) specifiek onderzoek gedaan naar de uitvoering van de BaW-afspraken die waren gericht op regionale samenwerking in de (afval)waterketen en daarover eind 2014 gerapporteerd.

De conclusies uit zowel de tussenevaluatie als die van de commissie Peijs waren overwegend positief. Uitkomst van de evaluatie in 2013 was: "het BaW als instrument blijkt goed te werken bij de Nederlandse waterpartijen die voor een gezamenlijke opgave staan. Deze constatering vormt een kansrijk vertrekpunt voor de nieuwe vraagstukken in het Nederlandse waterbeheer die om een gemeenschappelijke aanpak vragen".

De commissie Peijs concludeerde dat "er duidelijke stappen zijn gezet op het punt van een meer efficiënte werkwijze. De financiële doelmatigheidsmonitoring laat zien dat reeds een substantiële besparing is bereikt. De geambieerde besparingen zijn grotendeels afhankelijk van slimmer samenwerken in de afvalwaterketen. Om deze te realiseren is het nodig druk te houden op de plannen. Daarbij is ook de samenhang tussen de waterketen en het watersysteem van belang".

De AcW plaatst – mede gebaseerd op de uitgevoerde tussenevaluaties – een aantal aandachtspunten bij het huidige BaW en benoemt ook de factoren die naar haar mening hebben bijgedragen aan het succes.

Aandachtspunten

De AcW constateert dat door de focus van het BaW op korte termijn kostenbesparing, partijen vooral zijn gericht op het optimaliseren van het huidige systeem maar niet worden gestimuleerd om op zoek te gaan naar innovaties die gestoeld zijn op nieuwe concepten van de waterketen. Dit vormt met name een belemmering voor innovaties die door samenwerking tussen ketenpartners een maatschappelijke meerwaarde tot stand brengen maar niet direct een kostenbesparing voor de individueel betrokken partijen opleveren. De commissie heeft eerder in haar advies over Innovatie in de waterketen (april 2014) geadviseerd om de mogelijkheden voor innovaties op de raakvlakken van de waterketen met andere terreinen, zoals grondstoffen, logistiek, gezondheid en energie beter te benutten en om belemmeringen die hierbij spelen voor samenwerking weg te nemen. De AcW zal in 2016 een apart advies uitbrengen over het vraagstuk van financiering over bestuursgrenzen heen.

Als tweede aandachtspunt constateert de AcW dat in het BaW veel procesafspraken zijn gemaakt waarbij niet altijd scherp is geformuleerd wat de concrete resultaten en tussenresultaten zijn en wat het beoogde tijdspad is. Dit maakt het tussentijds beoordelen van de voortgang van de afspraken en het sturen op resultaten lastig.

Succesfactoren

Ondanks bovenstaande aandachtspunten is de AcW overwegend positief over het BaW. Belangrijke reden daarvoor is dat het BaW positief heeft bijgedragen aan het verbeteren van de samenwerking tussen de bestuurlijke partijen met een verantwoordelijkheid voor het waterbeleid. De onderstaande punten hebben volgens de commissie in belangrijke mate bijgedragen aan dit succes:

- Een gezamenlijk gevoelde urgentie om invulling te geven aan de doelmatigheidsdoelstelling;
- De periodieke monitoring;
- Het instellen van een visitatiecommissie (zie ook de toelichting in de onderstaande passage);
- Het bespreken van de voortgang in de Stuurgroep Water;
- De horizontale binding: de partijen die het BaW hebben ondertekend spreken hun achterban aan op het nakomen van de afspraken.

Visitatie

Voor de afspraken in het BaW die specifiek zijn gericht op kostenbesparing in de waterketen heeft positief gewerkt dat het niet-vrijblijvende karakter van de afspraken is onderstreept door de instelling van de visitatiecommissie die de voortgang inzichtelijk heeft gemaakt. Dit heeft geleid tot een aanscherping van de plannen en ambities van de samenwerkingsregio's en de drinkwaterbedrijven en er is meer duidelijkheid ontstaan over de gezamenlijke stappen die nodig zijn. De commissie adviseert om te overwegen om het instrument van visitatie door een onafhankelijke commissie ook voor andere onderwerpen in te zetten. Denk bijvoorbeeld aan visitatie van de veiligheidsregio's om de voortgang van het verbeteren van de crisisbeheersing bij overstromingen te bevorderen.

4. De betekenis van het Bestuursakkoord Water als instrument voor het waterbeleid

Voordat de commissie de vraag beantwoordt welke onderwerpen naar haar mening opgenomen moeten worden in een geactualiseerd BaW (hoofdstuk 6) geeft zij eerst een korte beschouwing op de positie en de meerwaarde van het BaW als een van de instrumenten van het waterbeleid.

Bestuursakkoord Water en de gedecentraliseerde eenheidsstaat

Het Bestuursakkoord Water is een van de instrumenten die het waterbeleid kent naast wetgeving (Waterwet, Deltawet, Drinkwaterwet, Omgevingswet) en beleidsplannen (o.a. Nationaal Waterplan). Een bestuursakkoord is een instrument dat past bij de gedecentraliseerde eenheidsstaat die Nederland is. Kenmerkend voor een gedecentraliseerde eenheidsstaat is dat iedere overheid zekere autonome bevoegdheden heeft om haar eigen huishouding te voeren (gemeenten en provincies) of wettelijke taken uit te voeren (alle overheden waaronder waterschappen). Top-down aanwijzingen van het Rijk op de wijze van uitvoering door de decentrale overheden zijn uitzonderlijk en niet mogelijk zonder wettelijke basis. Samen vormen de overheden het bestuur van Nederland. Samenwerking tussen de bestuurslagen is daarom cruciaal. Ook in het waterdomein zien we dat de verantwoordelijkheden zijn belegd bij verschillende overheden: om als partijen in de watersector opgavegericht te werken en hierbij op een efficiënte wijze complementair aan elkaar te zijn, zullen altijd afspraken over een gezamenlijke aanpak nodig zijn. Daarom kan ook voor de toekomst een Bestuursakkoord Water meerwaarde hebben om afspraken te maken tussen partijen over te behalen doelen en over verantwoordelijkheden.

Disciplinerende werking

Het bestuursakkoord heeft bewezen een disciplinerende werking te hebben tussen de partijen die het akkoord hebben getekend. Partijen spreken elkaar onderling aan op de gemaakte afspraken en de inspanningen die daarvoor nodig zijn. Het bestuursakkoord heeft bovendien als belangrijke meerwaarde dat het ook de horizontale verhoudingen verstevigt: de koepels gebruiken het bestuursakkoord om hun achterban aan te spreken op de prestaties die nodig zijn om de afgesproken resultaten te halen. De commissie merkt op dat binnen het Rijk de disciplinerende werking van het BaW nog kan worden verstevigd. Het ministerie van IenM moet zich als ondertekenende partij namens het Rijk ervan verzekeren dat voor afspraken die liggen op het terrein van bijvoorbeeld Economische Zaken (landbouw) en Volksgezondheid de betreffende departementen hierop aanspreekbaar zijn en dat periodiek de voortgang van de afspraken wordt gemonitord in interdepartementaal overleg.

Meerwaarde en criteria voor toepassing instrument Bestuursakkoord Water

De commissie concludeert dat het Bestuursakkoord Water een sterk instrument is voor de BaW partners voor het maken van niet-vrijblijvende afspraken over onderwerpen waar meerdere partijen bij betrokken zijn en waarover wederzijdse afspraken kunnen worden gemaakt. Het BaW is daarmee naar de mening van de AcW een waardevol instrument voor het waterbeleid.

De AcW heeft zich niet uitgebreid verdiept in de vorm van het BaW en de vraag of er alternatieve vormen voor het huidige BaW mogelijk zijn. De commissie kan zich echter voorstellen dat wordt gekozen voor een koepelakkoord met een beperkt aantal generieke afspraken waaraan alle partners zich binden met een aantal onderliggende separate maatwerkakkoorden. In deze maatwerkakkoorden, die in de tijd gezien niet allemaal tegelijk hoeven te worden bekrachtigd, worden de afspraken uitgewerkt met de

specifieke partijen die bij het betreffende onderwerp zijn betrokken. Partijen maken dus alleen afspraken over onderwerpen waar zij echt over gaan en er ontstaat hiermee flexibiliteit ten aanzien van het moment waarop de afspraken worden gemaakt.

De AcW is van mening dat nieuwe afspraken zich niet per definitie op de termijn van 2020 hoeven te richten (het eindjaar van de huidige BaW-afspraken), maar juist ook voor de periode daarna kunnen worden gemaakt. Een langere termijn biedt de kans om de afspraken te koppelen aan thema's die voor de lange termijn spelen: klimaatverandering, energie-transitie en circulaire economie (sustainable urban delta). De keuze voor de termijn is afhankelijk van het onderwerp.

Voor de beantwoording van de vraag wat de aard van de onderwerpen of de opgaven moet zijn om hierover zinvol afspraken te kunnen maken in het BaW hanteert de AcW de volgende criteria:

- Over de opgave en de urgentie bestaat een gedeeld beeld. Dat gedeelde beeld moet dan worden vastgelegd in het akkoord.
- De opgave is gebaat bij een gezamenlijke aanpak van meer overheden en mogelijk de inzet vanuit verschillende beleidsdomeinen.
- Voor het onderwerp is het nodig om verantwoordelijkheden scherper te beleggen en om af te spreken wat elke partij bijdraagt aan het oplossen van de opgave.

De toepassing van deze criteria moet in de optiek van de AcW leiden tot selectiviteit bij de keuze van onderwerpen zodat het aantal onderwerpen waarover afspraken worden gemaakt beperkt kan worden gehouden.

Het is verder van belang dat aan de eerder genoemde voorwaarden die hebben bijgedragen aan het succes van het huidige BaW (zie paragraaf 3) ook bij nieuwe afspraken weer invulling wordt gegeven, zoals de afrekenbaarheid van de afspraken, monitoring, horizontale binding en onafhankelijke visitatie. De commissie beveelt daarbij aan om de afspraken in het bestuursakkoord zo concreet mogelijk te beschrijven en te koppelen aan een tijdspad.

5. Voortzetten huidige afspraken

De afspraken in het BaW die zijn gericht op het vergroten van de samenwerking in de waterketen zijn nog steeds actueel en vragen om een voortdurende gezamenlijke inspanning van partijen. De samenwerking tussen de partijen van het bestuursakkoord is in de afgelopen periode aanzienlijk verbeterd, maar zonder nieuwe afspraken of continuering van de huidige afspraken bestaat het risico dat de samenwerking verwatert. Samenwerking is nog niet altijd een vanzelfsprekendheid. De commissie heeft in haar advies over Innovatie in de waterketen geconstateerd dat bijvoorbeeld de samenwerking tussen waterschappen en drinkwaterbedrijven nog minimaal is en dat kansen voor innovatie hierdoor onbenut blijven. Ook in het rioleringsbeheer ligt nog steeds een grote opgave die vraagt om een gezamenlijke aanpak.

6. Onderwerpen voor een geactualiseerd Bestuursakkoord Water

De AcW levert in dit hoofdstuk een bijdrage aan de vraag welke onderwerpen in ieder geval onderdeel van een geactualiseerd BaW moeten worden. De onderwerpen die de AcW hier naar voren brengt zijn voor een belangrijk deel gebaseerd op eerdere AcW-adviezen waarin soms al concrete aanbevelingen zijn gedaan om in het BaW afspraken te maken.

- Innovatie in de waterketen (april 2015)
- Waterkwaliteit (mei 2016)
- Meerlaagsveiligheid (juli 2014)
- Zoetwatervoorziening (maart 2013)

Het thema 'financiering over bestuursgrenzen heen' acht de commissie tevens relevant voor een nieuw BaW. De commissie verwijst hiervoor naar haar toekomstige advies over dit onderwerp.

6.1. Innovatie in de waterketen

De waterketen wordt in de toekomst geconfronteerd met nieuwe opgaven door onder andere verstedelijking, maatschappelijke ontwikkelingen zoals de behoefte aan autarkie, technologische ontwikkelingen, klimaatverandering en hogere eisen aan de zuivering vanwege nieuwe problematiek zoals medicijnresten in water. Grondstofschaarste en het energievraagstuk maken dat in de waterketen in toenemende mate aandacht nodig is voor het terugwinnen van energie en grondstoffen zodat deze een bijdrage levert aan een circulaire economie. De AcW acht het urgent om de waterketen in de toekomst verder te verduurzamen en tegelijkertijd betaalbaar te houden. Op dit moment worden succesvolle innovatieve projecten en pilots in de waterketen nog te weinig breed uitgerold. Dit vraagt om een programmatische aanpak. Vervangingsopgaven kunnen daarbij worden benut als kans voor innovatie van de waterketen en voor de overgang naar een hybride, flexibel systeem waarin zowel centrale en grootschalige zuivering als decentrale en kleinschalige zuivering een plek hebben.

Noodzakelijke afspraken voor dit thema zijn:

- Waterschappen, gemeenten, drinkwaterbedrijven en Rijk leggen in het BaW vast dat zij een gezamenlijk toekomstbeeld ontwikkelen voor de waterketen waarbij de maatschappelijke doelen centraal staan: volksgezondheid, milieu en economie.
- Op basis hiervan maken deze partijen afspraken over de brede uitrol en implementatie van innovatieve projecten. De uitrol wordt ondersteund met een gezamenlijk programma voor research, development en monitoring. De partijen maken ook afspraken over de rolverdeling bij de aansturing van de kennispartijen.
- Waterschappen en drinkwaterbedrijven versterken de samenwerking op het gebied van innovatie en stemmen hun lange termijn beleid af. Vooral op het terrein van waterkwaliteit en de bronnen voor drinkwater is dat noodzakelijk.
- Waterschappen, gemeenten, drinkwaterbedrijven en Rijk maken afspraken over het wegnemen van blokkades die innovaties in de weg staan. Hierbij gaat het om belemmeringen die voortvloeien uit wetgeving, procedures en processen en het ontbreken van integrale financieringsarrangementen over de schakels van de waterketen heen. Een van de afspraken moet zijn dat het Rijk zorgt voor aanpassing van de btw-regelgeving die de samenwerking tussen publieke en private partijen belemmert.

6.2. Waterkwaliteit

De waterkwaliteit is niet op orde. Er is een groot aantal publieke en private spelers betrokken, het onderwerp is breed en de verantwoordelijkheden zijn niet scherp genoeg belegd. Een nationale programmatische aanpak is daarom nodig. Die krijgt nu gestalte in de delta-aanpak waterkwaliteit; een gezamenlijk werkplan van overheden, bedrijfsleven en kennisinstellingen. Een Bestuursakkoord Water tussen de betrokken overheden kan helpen om de afspraken uit het werkprogramma nader in te vullen. Het gaat om het vastleggen van de gezamenlijke ambitie en het duidelijk beleggen van de verantwoordelijkheden van de overheden om daarmee de vrijblijvendheid van de maatregelen te verminderen. De AcW heeft recent een apart advies over waterkwaliteit uitgebracht waarin deze elementen nader zijn uitgewerkt.

Noodzakelijke afspraken voor dit thema zijn:

- Rijk, gemeenten, provincies en waterschappen leggen hun gezamenlijke ambitie vast in het BaW: het halen van de doelen van de Kaderrichtlijn Water en de aanpak van nieuwe stoffen. Vanuit het Rijk zijn de ministers van IenM, EZ en Volksgezondheid bij deze afspraak betrokken.
- In het BaW worden de verantwoordelijkheden voor waterkwaliteit scherp belegd. De minister van IenM heeft de systeem- en eindverantwoordelijkheid voor waterkwaliteit. In het BaW spreken partijen af dat de waterschappen verantwoordelijk zijn voor de gebiedsgerichte aanpak van nutriënten en gewasbeschermingsmiddelen. Onderdeel van de afspraken is dat de waterschappen nagaan of ze hiervoor beschikken over het juiste (wettelijke) instrumentarium. Het Rijk heeft de regie voor het maken van afspraken met de instellingen voor gezondheidszorg over het verminderen van medicijnresten in het afvalwater.
- De handhaving van de toepassing van gewasbeschermingsmiddelen en mest moet worden geïntensiveerd. De waterschappen en het Rijk (meer specifiek het ministerie van Economische Zaken namens de Nederlandse Voedsel en Warenautoriteit) maken hierover afspraken in het BaW.
- Rijk, gemeenten, provincies en waterschappen maken afspraken over een gezamenlijk vraaggestuurd kennisprogramma voor zowel bekende als nieuwe stoffen. Onderdeel hiervan is een 'early warning and response' systeem voor nieuwe problemen als onderdeel van dit kennisprogramma. Kennispartijen moeten dit opzetten. In het BaW spreken de overheden af dat ze daar de kennisinstellingen opdracht toe geven.

6.3. Waterveiligheid en wateroverlast

De komende decennia moet onder invloed van de klimaatverandering invulling worden gegeven aan een meer water- en klimaatrobuuste inrichting van Nederland om hiermee de gevolgen van een overstroming te beperken, de herstelfase na een ramp te bespoedigen en de extremen in het klimaat op te vangen. De transitie naar een meer waterrobuuste inrichting van Nederland moet plaatsvinden door maatregelen voor waterrobuustheid en klimaatbestendigheid consequent mee te koppelen met de ruimtelijke (her)ontwikkelingen in een gebied, de investeringen in infrastructuur en in gebouwen. Dat moet worden geborgd in ruimtelijke plannen, rekening houdend met de effectiviteit van ingrepen. Het aansluiten bij reguliere ontwikkelingen is de enige manier om deze transitie betaalbaar te houden. Het is verder nodig om te investeren in het waterbewustzijn bij het brede publiek om burgers te stimuleren zodat zij weten wat te doen bij een overstroming en zelf maatregelen nemen om de overlast van regenwater te beperken.

Noodzakelijke afspraken voor dit thema zijn:

- Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen spreken in het BaW af dat voor 2020 alle gemeenten de gevolgen van een overstroming mede als gevolg van de extremen in het klimaat in beeld hebben gebracht. Partijen spreken tussendoelen af om te monitoren of deze afspraak wordt gehaald.
- De partijen spreken af dat de inventarisaties worden gebruikt in hun omgevingsvisies voor het formuleren van beleid voor het omgaan met klimaateffecten (overstromingen, wateroverlast, droogte en hitte) en voor het sturen op de waterrobuustheid van ruimtelijke ontwikkelingen.
- Voor plekken die kwetsbaar zijn voor overstromingen worden binnen een bepaalde periode herstelplannen gemaakt met daarin ook aandacht voor ruimtelijke maatregelen die nu al kunnen worden uitgevoerd om snel herstel te bevorderen.
- Partijen spreken over maatregelen gericht op het voorkomen van overstromingen (laag 1: preventie) af dat voor dijkversterkingen in dichtbevolkte, complexe gebieden, in een vroeg stadium met alle gebiedspartijen een verkenning wordt gedaan naar oplossingen. De ruimtelijke consequenties worden in de omgevingsvisies vastgelegd. Daarnaast zetten partijen in op innovatie van dijkversterkingen.
- Bij tekorten in veiligheid kunnen lokale maatregelen zoals dijkversterkingen worden afgewogen tegen systeemingenrepen zoals ruimte voor de rivier. Partijen ontwikkelen gezamenlijk hiervoor afwegingsmethoden.
- De partijen spreken een gezamenlijke aanpak af voor het vergroten van het waterbewustzijn bij het brede publiek en in het bijzonder bij jongeren. Gemeenten, waterschappen en drinkwaterbedrijven hebben hierbij het voortouw en zetten in op coalitievorming en afspraken met organisaties in het onderwijs, centra voor natuur- en milieueducatie en musea om burgers te bereiken.

6.4. Zoetwatervoorziening

Nederland heeft veel belang bij de beschikbaarheid van voldoende zoet water van de juiste kwaliteit. Door klimaatverandering en sociaal-economische ontwikkelingen komt deze beschikbaarheid echter onder druk te staan. Daarom moeten we ons voorbereiden op een situatie waarin de beschikbaarheid van zoet water minder vanzelfsprekend is. Regionale afspraken zijn nodig over de waterbeschikbaarheid zodat aan gebruikers duidelijkheid wordt verschaft of de zoetwatervoorziening in een bepaald gebied voor een bepaalde functie met een bepaalde mate van waarschijnlijkheid kan worden gegarandeerd. De drinkwaterbedrijven en andere gebruikers geven hierbij aan waar water onttrokken moeten worden voor de langere termijn.

Noodzakelijke afspraken over dit thema zijn:

- Rijk, provincies, gemeenten, waterschappen en drinkwaterbedrijven spreken af dat uiterlijk in 2021 er landsdekkende afspraken zijn over waterbeschikbaarheid in normale en droge situaties en leggen in het BaW de tussendoelen vast (ijkmomenten waterbeschikbaarheid). Hiermee borgen partijen in het BaW de afspraken die sinds de deltabeslissingen DP2015 en de bestuursovereenkomsten zoetwater hierover zijn gemaakt.
- De partijen spreken af dat de afspraken over waterbeschikbaarheid in waterakkoorden tussen Rijkswaterstaat en regio's/waterschappen worden vastgelegd.
- De partijen spreken af dat de afspraken over zoetwater en waterkwaliteit in de regio en in samenhang worden uitgewerkt.

7. Maatschappelijke partijen betrekken bij het Bestuursakkoord Water

Naast de voor water verantwoordelijke overheden en drinkwaterbedrijven, kunnen ook het bedrijfsleven, burgers en maatschappelijke organisaties belangrijke spelers zijn bij de aanpak van wateropgaven.

De AcW is van mening dat het Bestuursakkoord Water zich primair moet richten op afspraken tussen de bestuurlijke partijen met een verantwoordelijkheid voor het waterbeleid. Als overheidspartijen derde partijen nodig hebben om beleid vorm te geven en uit te voeren, maken zij daar separate afspraken mee. Voorbeelden van dergelijke akkoorden zijn green deals waarbij overheden en maatschappelijke partijen afspraken maken over verduurzaming of de city deals van de Agenda Stad.

Voor de onderwerpen die de AcW aandraagt voor een geactualiseerd BaW zouden voor waterkwaliteit bijvoorbeeld afspraken gemaakt moeten worden over de bijdrage van de landbouwsector en de gezondheidssector aan het voorkomen van emissies. Voor ruimtelijke adaptatie kan worden gedacht aan afspraken met woningbouwcorporaties over het klimaatbestendig inrichten van tuinen.

De AcW kan zich voorstellen dat met deze partijen aparte (sector)akkoorden worden gesloten die worden gekoppeld aan de afspraken uit het BaW. Ook voor deze afspraken is vereist dat scherp wordt beschreven aan welke resultaten partijen zich binden en dat er monitoring plaatsvindt zodat partijen door een overheid kunnen worden aangesproken op de voortgang en het eindresultaat. Dergelijke afspraken ontslaan de overheidspartijen niet van hun eigen verantwoordelijkheid die zij voor het onderwerp hebben.

